

Integrert teori og praksis er best i utdanning av psykologer

Bjørn Rishovd Rund

En 6-årig profesjonsutdanning i Norge, med integrert teoriundervisning og praksis, er klart å foretrekke fremfor en 5-årig masterutdanning fra utlandet.

PSYKOLOGUTDANNINGEN

Jeg er enig med Christian Zimmermann i at Norge tilbyr den beste utdanningen for psykologer som skal arbeide i Norge, og med Tor Levin Hofgaards anbefaling om å bruke norske utdanningsinstitusjoner. Min bakgrunn for å mene dette er: Jeg var leder ved Psykologisk institutt i Oslo og Nasjonalt råd for psykologutdanning på det tidspunktet da det 6-årige integrerte profesjonsprogrammet ble innført her i landet. Samtidig ble Norsk standard for psykologutdanning revidert (2001). Videre har jeg omfattende erfaring med og kunnskap om utenlandske utdanninger gjennom flerårig virke i Den europeiske psykologføderasjonen (EFPA) og Den internasjonale psykologunion (IUPsyS), samt forskningsopphold ved mange utenlandske utdanninginstitusjoner.

Det lå et omfattende arbeid til grunn for at vi greide å bevare et 6-årig studieløp for psykologutdanningen da nesten alle andre universitetsstudier ble lagt om til bachelor-/masterprogrammer. (Unntakene var psykologi, medisin og teologi.) Vi jobbet i den sammenheng opp mot alle de politiske partiene og hadde flere møter med stortingskomiteer, universitetsledelsen og andre relevante instanser. De to grunnpilarene i psykologutdanningen, slik det kom til uttrykk både i den reviderte standarden og i de 6-årige profesjonsprogrammene, er: a) utdanningen skal bestå av integrert teoretisk og praktisk skolering, b) utdanningen skal bygge på en generalistmodell.

Teori og praksis

Samordning av praksis og teoriundervisning, med tidlig start av praksis, er en helt nødvendig forutsetning for en god psykologutdanning (scientist-practitioner/Bouldermodell). Dette dannet derfor normen for en felles nasjonal psykologutdanning. I stor grad har vi lyktes med implementering av en slik modell i Norge, men uten å være helt i mål. Det er et uttrykt ønske hos studentene i Oslo om å starte med praktisk ferdighetstrening enda tidligere enn det vi nå gjør. Praksisen skjer ved norske institusjoner, de fleste av dem innenfor helsesektoren. Det er viktig at studentene får anledning til å omsette teoretisk kunnskap om lov- og regelverk innenfor rammen av den norske helsetjenesten og i den kulturen de skal ha sitt virke. Helselovene er omfattende. Det er for eksempel ikke nok å lære seg innholdet i Lov om psykisk helsevern og så regne med at den er grei å anvende i spesialisthelsetjenesten. Til det trengs omfattende skolering under kyndig veiledning. En slik integrert teori- og praksisutdanning kan ikke utenlandske institusjoner tilby.

Det er nærliggende å anta at vi vil få et psykologoverskudd om noen år

Jeg mener det videre er viktig å holde fast ved en generalistmodell. Uten den kan psykologutdanningen lett bli for praksisrettet, mye lik de treårige helseprofesjonsutdanningene. Det er nødvendig med en grundig skolering i et bredt spekter av basalfag som grunnlag for praksisutøvelsen. Det er viktig at profesjonsprogrammet ikke gjøres til en ren klinisk utdanning. Grunnutdanningen skal være generell, spesialiseringen begynner etter endt grunnutdanning.

God forretning

Tofte og Rzadkowska argumenter med at det norske samfunnet har behov for at det utdannes flere psykologer, og at vi trenger hjelp fra utenlandske universiteter for å klare dette. Ingen har med særlig treffsikkerhet klart å spå om behovet for ulike profesjoner, psykologer inkludert. Jeg skal derfor avstå fra å mene noe om det vil være et underskudd eller overskudd av psykologer her i landet om – la oss si – ti år. Men skulle vi dømme ut fra den konkurransen det er om psykologjobber for tiden, og det faktum at opptaket til profesjonsstudiene nylig er økt til 325 per år, er det nærliggende å anta at vi vil få et psykologoverskudd om noen år.

Flere utenlandske universiteter er i ferd med å etablere masterprogrammer i psykologi beregnet på norske studenter. Profesjonsutdanninger, særlig innenfor de områdene der det er vanskelig å få plass ved norske utdanningsinstitusjoner, er god forretning for utenlandske universiteter og tilsvarende kostbart for de norske studentene. Jeg er skeptisk til en slik utvikling. Skepsisen knytter seg til den utfordringen det vil være å skaffe disse studentene en relevant, integrert praksis gjennom hele studieløpet. Den er altså ikke knyttet til en uro for at utenlandske universiteter ikke kan gi god nok teoriundervisning. Som Tofte og Rzadkowska påpeker, er ikke de norske universitetene på toppen av noen rankinglister innenfor psykologi. Det har imidlertid med det forholdet å gjøre at norske institusjoner aldri vil kunne nå opp på samme nivå og omfang i forskning som de amerikanske og europeiske eliteuniversitetene.

Det er ingen tvil om at det er mange dyktige psykologer som er utdannet ved utenlandske universiteter. Men ut fra de argumentene jeg har nevnt, mener jeg en 6-årig profesjonsutdanning i Norge klart er å foretrekke fremfor en 5-årig masterutdanning fra utlandet.